

**СЕКЦІЯ 6 “ДОСВІД КРАЇН ЄС В ОРГАНІЗАЦІЙНОМУ І
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ОБЛІКУ, АУДИТУ І
АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ”**

Нефьодова А. М.

*Магістр спеціальності 8.03050901 “Облік і аудит”,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна,
alena.nikolayevna94@gmail.com*

Науковий керівник: Ксьонжик І. В.,

*д-р екон. наук, доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування,
м. Миколаїв, Україна,
iryna_ksonzhyk@meta.ua*

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБЛІКУ В
ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ**

Визначено, що основною характеристикою обліку бюджетних установ є його достатньо жорстка регламентація великою кількістю нормативно-правових актів. Встановлено, що законодавчо-нормативне та методологічне забезпечення бухгалтерського обліку у державній сфері потребує подальшого вдосконалення за напрямками не кількісного, а якісного розвитку та гармонізації із міжнародними стандартами.

Ключові слова: бюджетні установи, облік, державний сектор, нормативно-правове забезпечення.

Діяльність бюджетних установ вимагає врахування умов мінливості облікової системи, оскільки вони є не лише виконавцями функцій держави, а й повноцінними суб'єктами господарювання. Бухгалтерський облік державного сектору побудований згідно специфічних умов функціонування підприємств, а також виконує як контрольну так і облікову функції.

Вагомий внесок у дослідження питань організації бухгалтерського обліку в державному секторі здійснили наступні вчені: Н. Марценяк, І. Ткаченко, Н. Хорунжак, Р. Джога, О. Дорошенко, Ю. Рудченко, С. Свірко, С. Сушко, В. Пігош, Л. Гізатуліна та інші.

О. Дорошенко проводив дослідження з приводу того, що бухгалтери

державного сектору повинні не лише вести облік за виконанням кошторису, а й приймати ефективні управлінські рішення щодо використання бюджетних коштів. Н. Марценяк розглядав можливість гармонізації вітчизняного обліку з міжнародним.

Вітчизняне законодавство у сфері обліку бюджетних установ в більшості побудоване на національних стандартах, а не на міжнародних. Виділяють 5 рівнів нормативного регулювання бухгалтерського обліку в бюджетних установах:

1. Нормативно-правові акти вищої юридичної сили х регулювання бюджетних правовідносин (Конституція України, Бюджетний Кодекс, Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” тощо).

2. Нормативно-правові акти прийняті на підставі Бюджетного кодексу України (Постанови КМУ).

3. Нормативно-правові акти прийняті на підставі Бюджетного кодексу України і нормативно-правових актів КМУ.

4. Рішення місцевих, державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.

5. Рішення керівництва бюджетної установи.

Бюджетний кодекс України визначає основні засади бюджетної системи, її структуру, принципи, бюджетні відносини, відповідальність.

Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” характеризує принципи регулювання та організації облік, а також складання фінансової звітності. Даний закон поширюється на всіх суб’єктів господарювання, незалежно від їх форми власності.

Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи” – містить завдання та обов’язки бухгалтерської служби бюджетної установи.

Бюджетний облік побудований на використанні положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які представлені діють та вже набирають чинності (табл. 1).

Таблиця 1 Класифікація НП(С)БОДС України

Назва положення	Характеристика
101 “Подання фінансової звітності”	Розкриває основні принципи, вимоги подання фінансової звітності в державній сфері
102 “Консолідована фінансова звітність”	Розкриває порядок складання та подання консолідованої фінансової звітності, тобто звітність про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів контролюючого суб’єкта та суб’єктів, які контролюються ним.
103 “Фінансова звітність за сегментами”	Розкриває основи формування даних про доходи, витрати, фінансові результати, активи та зобов’язання, як окремих сегментів у фінансовій звітності.
105 “Фінансова звітність в умовах гіперінфляції”	Визначає процес коригування фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності в умовах гіперінфляції, а також порядок розкриття інформації про коригування у примітках до фінансової звітності.
121 “Основні засоби”	Описує порядок розкриття інформації у фінансовій звітності про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції.
122 “Нематеріальні активи”	Розкриває порядок подання інформації про нематеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції у фінансовій звітності
123 “Запаси”	Розкриває порядок подання інформації про запаси у фінансовій звітності
124 “Доходи”	Визначає порядок формування інформації про доходи за обмінними та необмінними операціями
125 “Зміни облікових оцінок та виправлення помилок”	Розкриває процес формування даних про зміни в облікових оцінках, обліковій політиці та виправленнях в суттєвих помилках
126 “Оренда”	Розкриття інформації про орендні операції у звітності орендарів та орендодавців
127 “Зменшення корисності активів”	Розкриває порядок подання інформації про зменшення корисності активів фінансовій звітності
128 “Зобов’язання”	Визначає порядок формування даних у фінансовій звітності про зобов’язання
129 “Інвестиційна нерухомість”	Визначає порядок формування даних у фінансовій звітності про інвестиційну нерухомість
130 “Вплив змін валютних курсів”	Формує засади подання інформації у фінансовій звітності про операцій в іноземній валюті, а також відображення показників статей фінансової звітності закордонних суб’єктів державного сектору в грошовій одиниці України.
131 “Будівельні контракти”	Розкриває порядок формування даних про витрати та доходи за будівельними контрактами
132 “Виплати працівникам”	Формує інформацію про порядок відображення виплат працівникам за виконані роботи та надані послуги
133 “Фінансові інвестиції”	Описує порядок відображення даних у звітності про фінансові інвестиції та операції зі спільної діяльності
134 “Фінансові інструменти”	Розкриває порядок формування даних про фінансові активи, зобов’язання, інструменти власного капіталу та похідні фінансові інструменти у фінансовій звітності
135 “Витрати”	Формує засади подання інформації у фінансовій звітності про витрати здійснені бюджетною установою

Джерело: [3]

Керування бухгалтерським обліком бюджетних установ покладено на Державну казначейську службу України, яку було створено як одне з управлінь Міністерства фінансів України. Указ Президента України “Про Положення про Державну казначейську службу України” задекларував методологічне керівництво Державної казначейської служби у сфері не лише бухгалтерського обліку виконання бюджетів, а й бухгалтерського обліку виконання кошторису доходів і видатків.

Серед напрямів вдосконалення бухгалтерського обліку в державному секторі слід виділити уніфікацію бухгалтерських служб, програмного забезпечення та складання фінансової звітності. Запровадження інформаційно новітніх систем та єдиних баз даних зможуть надати можливість обміну інформацією між користувачами та суб’єктами державного сектору.

Отже, провівши наше дослідження можемо сказати, що основною характеристикою одного з найважливіших галузевих бухгалтерських обліків в Україні – обліку бюджетних установ є його достатньо жорстка регламентація великою кількістю нормативно-правових актів. Законодавчо-нормативне та методологічне забезпечення бухгалтерського обліку у державній сфері потребує подальшого вдосконалення за напрямками не кількісного, а якісного розвитку та гармонізації із міжнародними стандартами.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/>
2. Дорошенко О. О. Стратегія модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі України і стан її реалізації на сучасному етапі / О. О. Дорошенко // Вісник ЖДТУ / Серія: Економічні науки. – 2012. – № 3(61). – С. 43-46.
3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/>
4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

A. Nefedova. Normative-legal provision of public sector accounting.

Summary

The main characteristics of accounting budgetary institutions is its rather strict regulation of a large number of legal acts. It is established that the legal-normative and methodological support of accounting in the public sphere requires further improvement in areas not quantitative, but qualitative development and harmonization with international standards.

Key words: budgetary institutions, accounting, public sector, regulatory support.